

Lekarze podstawowej opieki zdrowotnej i ich kompetencje

20 lat Fundacji CBOS 1997–2017

Od 11 kwietnia 1997 r., od wejścia w życie ustawy z dnia 20 lutego 1997 r. o fundacji Centrum Badania Opinii Społecznej, **CBOS DZIAŁA JAKO FUNDACJA.**

Dwadzieścia lat w życiu politycznym, społecznym i w życiu fundacji to dużo. Wiele się przez ten czas zdarzyło.

CBOS ZREALIZOWAŁ

836

badań

REZULTATY BADAŃ STATUTOWYCH UDOSTĘPNILIŚMY
SPOŁECZEŃSTWU, MEDIOM, INSTYTUCJOM PUBLICZNYM
I ORGANOM PAŃSTWOWYM W POSTACI

3735

komunikatów

PRACOWAŁO DLA NAS

3600

ankieterów

PRZEBADALIŚMY PONAD

1 000 000

respondentów

Naszym czytelnikom, naszym respondentom i sobie życzymy kolejnych lat owocnych i inspirujących badań, upowszechniania płynącej z nich wiedzy o społeczeństwie, a także popularyzacji dorobku fundacji CBOS.

Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej
ul. Świętojerska 5/7, 00-236 Warszawa
e-mail: sekretariat@cbos.pl; info@cbos.pl
<http://www.cbos.pl>
(48 22) 629 35 69

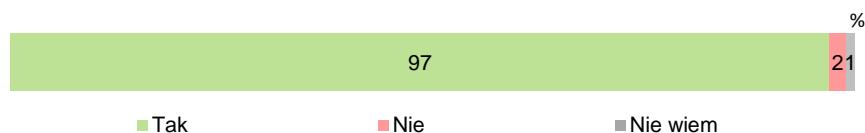
Pod koniec października Sejm, a na początku listopada Senat RP przyjęły ustawę o podstawowej opiece zdrowotnej (POZ). Zakłada ona m.in. objęcie każdego pacjenta opieką zespołu podstawowej opieki zdrowotnej, w skład którego wejdą lekarz POZ, pielęgniarka POZ i położna POZ. Praca zespołu koordynowana będzie przez lekarza POZ, rozstrzygającego o sposobie i realizacji postępowania diagnostyczno-terapeutycznego z pacjentem. Lekarz POZ ma być swoistym przewodnikiem pacjenta w całym systemie służby zdrowia oraz zobowiązany będzie do zapewnienia ciągłości i kompleksowości działań podejmowanych na rzecz pacjenta. Tym samym będzie on w szerszym niż dotychczas zakresie odpowiedzialny za opiekę nad pacjentem, przejmując jednocześnie część funkcji lekarzy specjalistów.

W listopadowym sondażu¹ zapytaliśmy Polaków m.in. o ocenę rozwiązania proponowanego przez nową ustawę. W związku z tym, że już od dłuższego czasu każdy pacjent chcący korzystać ze świadczeń wchodzących w zakres podstawowej opieki zdrowotnej, a więc refundowanych przez NFZ w ramach powszechnego ubezpieczenia zdrowotnego, zobowiązany jest do wyboru przychodni świadczącej takie usługi, a w jej ramach powinien wybrać m.in. swojego lekarza POZ, zapytaliśmy respondentów także o to, czy dokonali takiego wyboru, czy znają swojego lekarza POZ, a jeśli tak – to jak oceniają jego kompetencje.

Z deklaracji wynika, że niemal wszyscy badani (97%) wybrali przychodnię, w której są zapisani jako osoby mogące korzystać ze świadczeń refundowanych przez NFZ w ramach powszechnego ubezpieczenia zdrowotnego, w tym z wizyt lekarza podstawowej opieki zdrowotnej. Wyboru takiego nie dokonało zaledwie 2% spośród ogółu ankietowanych.

CBOS

RYS. 1. Czy ma Pan(i) przychodnię, w której jest Pan(i) zapisany(a) jako osoba mogąca korzystać ze świadczeń wchodzących w zakres podstawowej opieki zdrowotnej – refundowanych przez NFZ w ramach powszechnego ubezpieczenia zdrowotnego, w tym z wizyt lekarza podstawowej opieki zdrowotnej?

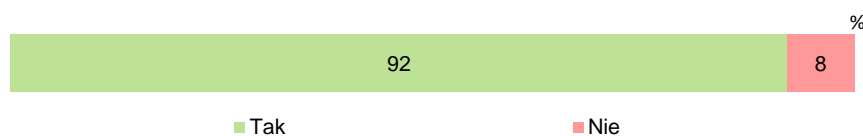
¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (330) przeprowadzono metodą wywiadów bezpośrednich (face-to-face) wspomaganym komputerowo (CAPI) w dniach 2–12 listopada 2017 roku na liczącej 1016 osób reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

Osoby zapisane do określonej przychodni w ramach podstawowej opieki zdrowotnej z reguły znają swojego lekarza POZ (92%). Tylko nieliczni (8%) nie wiedzą, jak nazywa się i wygląda lekarz, do którego są przypisani w ramach publicznej służby zdrowia.

Niezorientowani w tej kwestii są przede wszystkim ankietowani mający od 18 do 24 lat (15%) oraz w wieku od 35 do 44 lat (12%), a ponadto mieszkańcy największych miast (12%) oraz osoby niezadowolone ze swojej sytuacji materialnej (12%). W grupach społeczno-zawodowych relatywnie częściej niż inni są to uczniowie i studenci (22%), prywatni przedsiębiorcy (15%) oraz rolnicy (13%). Znaczenie ma również płeć badanych: mężczyźni niemal dwukrotnie częściej niż kobiety deklarują nieznaną nazwę swojego lekarza POZ (11% wobec 6%).

CBOS

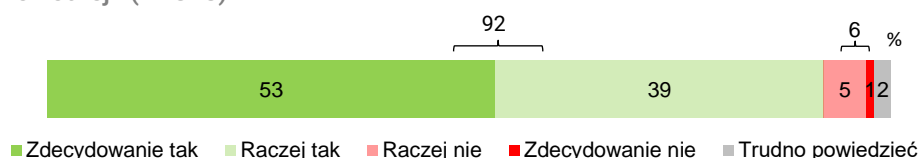
RYS. 2. Czy zna Pan(i) z nazwiska lub z widzenia swojego obecnego lekarza podstawowej opieki zdrowotnej?

Respondenci, którzy znają swojego lekarza POZ, w większości mają do niego zaufanie (92%), z czego ponad połowa (53%) stwierdza to w sposób zdecydowany. Tylko nieliczni (6%) deklarują brak zaufania do swojego obecnego lekarza POZ.

CBOS

RYS. 3. Czy ma Pan(i) zaufanie do swojego obecnego lekarza podstawowej opieki zdrowotnej? (N=898)

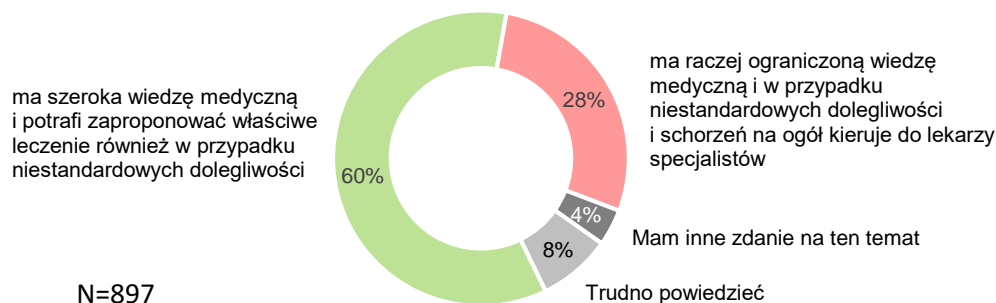
Nieco wyższy od przeciętnego poziom zaufania do swojego lekarza POZ deklarują osoby najstarsze, mieszkające w miastach liczących od 20 tys. do 100 tys. ludności, legitymujące się wykształceniem średnim i zasadniczym zawodowym, a w grupach społeczno-zawodowych – gospodynie domowe, emeryci i renciści (zob. tabelę aneksową 4).

Respondenci, którzy znają swojego lekarza POZ, dość wysoko oceniają również jego kompetencje. Trzy piąte (60%) twierdzi, że ich lekarz ma szeroką wiedzę medyczną i potrafi zaproponować właściwe leczenie również w przypadku niestandardowych dolegliwości i schorzeń. Odmienną opinię na temat fachowości swojego lekarza ma ponad jedna czwarta respondentów (28%). Zgodnie z ich przekonaniem, lekarz, do którego są przypisani w ramach podstawowej opieki zdrowotnej, ma raczej

ograniczoną wiedzę medyczną i w przypadku niestandardowych dolegliwości lub schorzeń na ogół kieruje do lekarzy specjalistów. Ci, którzy mają jeszcze inną opinię w tym względzie (łącznie 4%), najczęściej podważają kompetencje swojego lekarza POZ, ale jednocześnie twierdzą, że pomimo braku wiedzy pozwalającej mu na postawienie właściwej diagnozy i zaproponowanie skutecznego leczenia, z reguły nie kieruje on do specjalisty ani na dodatkowe badania.

CBOS

RYS. 4. Czy może Pan(i) powiedzieć o swoim obecnym lekarzu podstawowej opieki zdrowotnej, że:

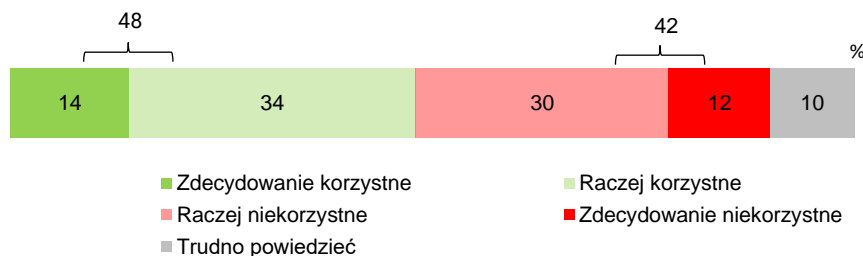

Co ciekawe, pomimo zaufania większości pacjentów do swoich lekarzy POZ oraz doceniania ich kompetencji, Polacy są podzieleni w ocenie rozwiązań zawartych w uchwalonej przez Sejm i Senat ustawie o podstawowej opiece zdrowotnej.

Wprawdzie blisko połowa badanych (48%) za korzystne uznaje rozwiązanie, zgodnie z którym lekarz POZ będzie w szerszym niż dotychczas zakresie odpowiedzialny za opiekę nad pacjentem, przejmując część funkcji lekarzy specjalistów, a tym samym będzie w sposób kompleksowy koordynował opiekę nad pacjentem w całym systemie ochrony zdrowia i decydował o postępowaniu terapeutycznym, jednak niewiele mniejszy odsetek (42%) stanowią ci, którzy sądzą, że takie rozwiązanie będzie dla pacjentów niekorzystne, w tym co ósmy respondent (12%) zdecydowanie obawia się przewidzianych w ustawie zmian.

Stosunkowo najczęściej swoje obawy w tym względzie wyrażają badani w wieku od 35 do 44 lat (55% wskazań, że proponowane w ustawie rozwiązania nie będą korzystne dla pacjentów), osoby z wyższym wykształceniem (55%), respondenci mieszkający w największych miastach (53%) oraz deklarujący lewicowe poglądy polityczne (54%). W grupach społeczno-zawodowych są to zwłaszcza przedstawiciele kadry kierowniczej i specjalistów wyższego szczebla (56%), prywatni przedsiębiorcy (54%) oraz pracownicy administracyjno-biurowi (51%) – zob. tabelę aneksową 6.

RYS. 5. Czy, Pana(i) zdaniem, korzystne czy też niekorzystne dla pacjentów będzie rozwiązanie, zgodnie z którym lekarz podstawowej opieki zdrowotnej będzie w szerszym zakresie odpowiedzialny za opiekę nad pacjentem przejmując część funkcji lekarzy specjalistów, będzie m.in. w sposób kompleksowy koordynował opiekę nad pacjentem w całym systemie ochrony zdrowia i decydował o postępowaniu terapeutycznym pacjenta?

Ocenę zmian zawartych w ustawie o POZ istotnie różnicuje poziom zaufania pacjentów do swoich lekarzy. Ci, którzy w sposób zdecydowany twierdzą, że mają zaufanie do swojego lekarza podstawowej opieki zdrowotnej, w większości (54%) sądzą, że rozwiązanie zapisane w przegłosowanej przez Sejm i Senat ustawie będzie korzystne dla pacjentów. Przeciwnego zdania są w większości ci, którzy do swoich lekarzy zaufania nie mają (57%).

TABELA 1

Czy ma Pan(i) zaufanie do swojego obecnego lekarza podstawowej opieki zdrowotnej?	Czy, Pana(i) zdaniem, korzystne czy też niekorzystne dla pacjentów będzie rozwiązanie, zgodnie z którym lekarz podstawowej opieki zdrowotnej będzie w szerszym zakresie odpowiedzialny za opiekę nad pacjentem przejmując część funkcji lekarzy specjalistów, będzie m.in. w sposób kompleksowy koordynował opiekę nad pacjentem w całym systemie ochrony zdrowia i decydował o postępowaniu terapeutycznym pacjenta?		
	Korzystne	Niekorzystne	Trudno powiedzieć
Zdecydowanie tak	54	37	9
Raczej tak	41	50	9
Nie*	31	57	12
Trudno powiedzieć	27	53	20

*Ze względu na niewielkie liczebności połączono kategorie „raczej nie” i „zdecydowanie nie”

W podobny sposób na ocenę rozwiązania, zgodnie z którym lekarz podstawowej opieki zdrowotnej przejmie część funkcji lekarzy specjalistów i będzie w sposób kompleksowy koordynował opiekę nad pacjentem, decydując o postępowaniu terapeutycznym, wpływa przekonanie o kompetencjach własnego lekarza POZ. Osoby, które doceniają szeroką wiedzę medyczną lekarza, do którego są przypisane w ramach publicznej służby zdrowia, najczęściej korzystnie oceniają pomysł rozszerzenia odpowiedzialności lekarzy POZ za opiekę nad pacjentem (52%). Z kolei respondenci, którzy mają wątpliwości co do kompetencji swoich lekarzy, w większości (53%) obawiają się, że zwiększony zakres ich obowiązków wobec pacjentów okaże się dla tych ostatnich niekorzystny.

TABELA 2

Czy może Pan(i) powiedzieć o swoim obecnym lekarzu podstawowej opieki zdrowotnej, że:	Czy, Pana(i) zdaniem, korzystne czy też niekorzystne dla pacjentów będzie rozwiązanie, zgodnie z którym lekarz podstawowej opieki zdrowotnej będzie w szerszym zakresie odpowiedzialny za opiekę nad pacjentem przejmując część funkcji lekarzy specjalistów, będzie m.in. w sposób kompleksowy koordynował opiekę nad pacjentem w całym systemie ochrony zdrowia i decydował o postępowaniu terapeutycznym pacjenta?		
	Korzystne	Niekorzystne	Trudno powiedzieć
	w procentach		
ma szeroka wiedzę medyczną i potrafi zaproponować właściwe leczenie również w przypadku niestandardowych dolegliwości i schorzeń	52	39	9
ma raczej ograniczoną wiedzę medyczną i w przypadku niestandardowych dolegliwości i schorzeń na ogół kieruje do lekarzy specjalistów	40	53	7
Trudno powiedzieć	37	36	27

***

Polacy, mimo że w zdecydowanej większości mają zaufanie do swoich lekarzy podstawowej opieki zdrowotnej i najczęściej pozytywnie wypowiadają się o ich kompetencjach, podzieleni są w ocenie rozwiązań zawartych w ustawie o POZ, zgodnie z którą zakres odpowiedzialności i kompetencji lekarzy POZ miałyby się zwiększyć. Oczywiście im większe zaufanie pacjentów do swoich lekarzy POZ i większa wiara w ich kompetencje, tym mniejsze wątpliwości wobec proponowanych w ustawie zmian. Nawet jednak wśród tych, którzy są przekonani, że ich lekarz POZ ma szeroką wiedzę medyczną i potrafi zaproponować właściwe leczenie także w przypadku niestandardowych dolegliwości i schorzeń, nie brakuje głosów (39% wskazań), że zwiększenie zakresu kompetencji, a tym samym obowiązków i odpowiedzialności lekarzy POZ, będzie dla pacjentów niekorzystne.

Opracował

Rafał Boguszewski